

De zeven SBL-competenties met indicatoren

Er zijn landelijk door de Stichting Beroepskwaliteit Leraren en ander onderwijspersoneel (SBL) zeven competenties vastgesteld, die alle wezenlijke aspecten van lerarenbekwaamheid goed in kaart brengen.

	Competentie	Korte omschrijving
1	Interpersoonlijk competent	Leiding geven en zorgen voor een goede sfeer van omgaan met en samenwerking tussen leerlingen.
2	Pedagogisch competent	Zorgen voor een veilige leeromgeving en bevorderen van persoonlijke, sociale en morele ontwikkeling of: bevorderen van de ontwikkeling tot een zelfstandige en verantwoordelijke persoon.
3	Vakinhoudelijke en didactisch competent	Zorgen voor een krachtige leeromgeving en bevorderen van het leren.
4	Organisatorisch competent	Zorgen voor een overzichtelijke, ordelijke en taakgerichte sfeer en structuur in de leeromgeving.
5	Competent in het samenwerken in een team	Zorgen dat het werk afgestemd is op dat van collega's; bijdragen aan het goed functioneren van de schoolorganisatie.
6	Competent in samenwerken met de omgeving	In het belang van de leerlingen een relatie onderhouden met ouders, buurt, bedrijven en instellingen.
7	Competent in reflectie en ontwikkeling	Zorgen voor de eigen professionele ontwikkeling en de professionele kwaliteit van de beroepsuitoefening.

Hieronder worden de zeven competenties nader uitgewerkt, met indicatoren op drie niveaus: basis-, halfgevoerd en bachelorniveau. Dit houdt in:

- Niveau 1 basis: opleidingsbekwaam (na behalen van de propedeuse)
- Niveau 2 halfgevoerd: LiO-bekwaam (voor aanvang van de LIO / afstudeerstage)
- Niveau 3 bachelor: startbekwaam. (na behalen van diploma).

Met de competenties en indicatoren per niveau kunnen jijzelf, je docenten en begeleiders en ook je medestudenten of collegae beoordelen waar je staat in je ontwikkeling.

SBL-competentie 1. Interpersoonlijk competent

De leraar primair onderwijs moet ervoor zorgen dat er in zijn groep een prettig leef- en werkklimaat heerst. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar interpersoonlijk competent zijn.

Een leraar die interpersoonlijk competent is, geeft op een goede manier leiding, schept een vriendelijke en coöperatieve sfeer en brengt een open communicatie tot stand, bevordert de zelfstandigheid van de kinderen en zoekt in zijn interactie met hen een goede balans tussen: leiden en begeleiden, sturen en volgen, confronteren en verzoenen, corrigeren en stimuleren.

Indicatoren op verschillende niveaus

Indicatoren basisniveau	Contact maken en nabijheid De student: - is betrokken en enthousiast - neemt initiatief - gaat gemakkelijk persoonlijke relaties aan met het kind - benadert het kind positief - heeft oogcontact - toont interesse in de ontwikkeling van de persoonlijkheid van het kind - is zich bewust van zijn eigen manier van communiceren - kan in gesprek met de begeleider leerpunten formuleren t.b.v. de interactie met het kind Communicatie met leerlingen De student: - heeft een actieve luisterhouding - hanteert een goede spreektechniek: volume, tempo, articulatie - past zijn taalgebruik aan bij de leefwereld van het kind

	- heeft een eigen inbreng in gesprek met het kind Leidinggeven aan groepen leerlingen De student: - spreekt het kind aan op ongewenst gedrag door hun gedrag te benoemen en te corrigeren - stimuleert gewenst gedrag door bijv. het geven van complimenten - ziet hoe verschillende (groepen) kinderen met elkaar omgaan en kan dit weergeven in een observatieverslag. De student let hierbij op machtsverschillen, betrekken of buitensluiten, samenwerken of concurreren enz.
Indicatoren half-gevoerd-niveau	Contact maken en nabijheid De student: - staat open voor initiatieven van het kind - betreft kinderen actief bij het opstellen en bijstellen van afspraken - wisselt meningen met het kind uit Communicatie met leerlingen De student: - kan een (kring)gesprek leiden wat leidt tot het behalen van een pedagogisch of didactisch doel - betreft alle kinderen in een gesprek en houdt ze bij het onderwerp door ze vragen te stellen, aan te spreken enz. - verdeelt de beurten gelijk en bewaakt de beurttruimte - luistert actief door het gevoel en de gedachten van het kind te benoemen - stelt vragen die uitnodigen tot reageren - reageert door het samenvatten van reacties van het kind, doorvragen, of het geven van positieve of negatieve ik-boodschappen Leidinggeven aan groepen leerlingen De student: - kan omgaan met de groep als geheel en met het individuele kind - is op de hoogte van de plaats die het kind inneemt in de sociale structuur van hun klas (bijv. d.m.v. het maken van een sociogram) - bevordert in een kringgesprek of tijdens het spelen dat de kinderen elkaar accepteren en met respect benaderen - kan groepsprocessen waarnemen, analyseren en interpreteren met behulp van verschillende observatie-instrumenten - bedenkt met behulp van een deskundige collega een planmatige manier van omgang voor problematische interacties met het kind en voert dit uit
Indicatoren bachelor-niveau	Contact maken en nabijheid De student: - beschrijft en verklaart sociale verhoudingen in zijn groep en verbetert deze zonedig Communicatie met leerlingen De student: - beschrijft en verklaart communicatiepatronen in zijn groep en verbetert deze zonedig Leidinggeven aan groepen leerlingen De student: - kan een planmatige manier van omgang voor problematische interacties met het kind opstellen en uitvoeren - kan zijn manier van omgaan met de groep en individuele verantwoordelen en gebruikt hierbij relevante theoretische en methodische inzichten op dit gebied

SBL-competentie 2. Pedagogisch competent

De leraar primair onderwijs moet de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van de kinderen bevorderen. Hij moet hen helpen een zelfstandig en verantwoordelijk persoon te worden. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar pedagogisch competent zijn.

Een leraar die pedagogisch competent is,

- Ondersteunt de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen
- Stimuleert de zelfstandigheid en persoonlijke initiatieven van kinderen
- Bevordert een sociaal klimaat in de groep

Indicatoren op verschillende niveaus

Indicatoren basisniveau	Ondersteunen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen De student: - spreekt reële positieve verwachtingen uit m.b.t. wat het kind kan- bouwt een vertrouwensrelatie op met het kind door zelf vertrouwen uit te dragen en het kind te ondersteunen- heeft belangstelling voor de interesses van het kind, vraagt ernaar en speelt erop in Stimuleren van de zelfstandigheid en persoonlijke initiatieven van kinderen De student: - waardeert de eigen inbreng van het kind door van zijn ideeën gebruik te maken- benoemt succeservaringen- stelt eisen aan het kind en maakt het kind bewust van de positieve of negatieve consequenties als hij zich wel / niet aan de afspraken houdt Bevorderen van een sociaal klimaat in de groep De student: - is zich bewust van zijn eigen waarden en normen. is zich bewust van zijn eigen waarden en normen- zorgt voor een ontspannen sfeer- motiveert het kind en moedigt aan door complimenten te geven- is consequent in zijn handelen naar het kind- herkent en benoemt in een observatieverslag het sociale gedrag en het leef- en werkklimaat binnen een groep;- kan op basis van eigen observaties de ontwikkeling van één kind volgen en verwoorden
Indicatoren half-gevorderd-niveau	Ondersteunen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen De student: - kan van het kind in zijn groep omschrijven hoe het zich ontwikkelt op de verschillende ontwikkelingsgebieden en aangeven in hoeverre de kinderen in ontwikkeling van elkaar verschillen op basis van de daarvoor geëigende instrumenten- kan de meest voorkomende, alledaagse ontwikkelings- en gedragsproblemen (faalangst, pesten) adequaat aanpakken, bijv. d.m.v. het opstellen en uitvoeren van een handelingsplan i.s.m. een deskundige collega Stimuleren van de zelfstandigheid en persoonlijke initiatieven van kinderen De student: - bevordert het samenwerken van de kinderen door taken aan te bieden waarbij samenwerken mogelijk is en begeleidt zonodig daarbij- bevordert het zelfstandig werken van het kind door taken aan te bieden waarbij zelfstandig werken mogelijk is en begeleidt zonodig daarbij- stimuleert de eigen inbreng van het kind door uit te dagen mee te denken en te vragen naar eigen ideeën Bevorderen van een sociaal klimaat in de groep De student: - bespreekt met het kind de sfeer in de groep en de omgang met elkaar- kan opvallende aspecten van sociaal gedrag en groepsprocessen waarnemen en dit analyseren met de daarvoor geëigende instrumenten- onderneemt doelgerichte activiteiten om de relatie met (individuele) kinderen te verbeteren

Indicatoren bachelor- niveau	Ondersteunen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen De student: - beschrijft van elk kind in zijn groep hoe het zich fysiek, sociaal-emotioneel en moreel ontwikkelt en bevordert hun ontwikkeling d.m.v. doelgerichte activiteiten - signaleert ontwikkelings- en gedragsproblemen en kan beoordelen of hij die zelf kan aanpakken - kan de meest voorkomende, alledaagse ontwikkelings- en gedragsproblemen (faalangst, pesten) adequaat aanpakken, bijv. d.m.v. het opstellen en uitvoeren van een handelingsplan Stimuleren van de zelfstandigheid en persoonlijke initiatieven van kinderen De student: - maakt het kind steeds meer zelf verantwoordelijk Bevorderen van een sociaal klimaat in de groep De student: - stimuleert het kind tot kritisch nadenken over hun opvattingen en gedrag en leert hen hierover te communiceren met de groep - heeft snel (binnen enkele weken) een beeld van de klas, van de individuele kinderen en van de sociale verhoudingen en het sociale klimaat; kan dit interpreteren en objectief rapporteren - kan een plan van aanpak opstellen om het leef- en werkklimaat voor een groep kinderen te verbeteren en kan dit uitvoeren - kan zijn pedagogische opvattingen en de aanpak van zijn groep en individuele kind verantwoorden. Hij gebruikt hierbij relevante theoretische en methodische inzichten op dit gebied.

SBL-competentie 3. Vakinhoudelijk en didactisch competent

De leraar primair onderwijs moet de kinderen helpen zich de culturele bagage eigen te maken die samengevat is in de kerndoelen voor het primair onderwijs en die elke deelnemer aan de samenleving nodig heeft om volwaardig te kunnen functioneren. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar vakinhoudelijk en didactisch competent zijn.

- Een leraar die vakinhoudelijk en didactisch competent is,
- stemt de leeractiviteiten af op de leerbehoefte
- begeleidt bij de uitvoering van leeractiviteiten
- stelt de leerprestaties van de leerlingen vast en geeft feedback

Indicatoren op verschillende niveaus

Indicatoren basis-niveau	Leeractiviteiten afstemmen op de leerbehoefte De student: - kan eventueel met behulp van een begeleider een lesvoorbereiding maken waarbij tenminste aandacht is besteed aan: o de beginsituatie van de groepo doelstellingen van de leso opbouw van de les, met aandacht voor een pakkende inleiding en een passende afsluitingo maakt in de les gebruik van concrete voorbeelden en aanschouwelijk materiaal- neemt de reacties en werkwijzen van het kind waar tijdens de les en beschrijft deze in zijn evaluatie- maakt zelf lesmateriaal (opdrachten, oefeningen en toetsen waar het kind mee te maken krijgt) Begeleiding bij de uitvoering van leeractiviteiten De student: - kan leerstof volgens het aangeboden materiaal overbrengen op een groep en volgt daarbij de structuur die in het materiaal wordt aangereikt- hanteert verschillende werkvormen en groeperingvormen- neemt tijdens het geven van de les rustig de tijd om te zien wat er gebeurt in de klas Vaststellen van leerprestaties en geven van feedback De student: - neemt een bestaande (methode) toets af en corrigeert deze en kan aan de hand van de resultaten niveauverschillen binnen de groep vaststellen
Indicatoren gevorderd niveau	Leeractiviteiten afstemmen op de leerbehoefte De student: - hanteert op de juiste manier het activerende instructiemodel: o activeert voorkenniso geeft voorafgaande aan de les aan wat van het kind verwacht wordto geeft uitleg in overzichtelijke stappeno stelt vragen die het kind aan het denken zetten en wacht voldoende lang met beurten geveno daagt het kind uit om mee te denken en vragen te stelleno geeft duidelijke opdrachten met specifieke eisen waaraan een leertaak moet voldoen, waardoor het kind (nauwkeurig) weet welke prestaties van hem worden verlangdo geeft opdrachten die het kind zelfstandig kan uitvoeren en kans op succes biedto geeft opdrachten die stimuleren tot actief en betrokken lereno geeft het kind tijd om te oefenen en biedt daarbij ondersteuningo controleert regelmatig of de informatie is begrepeno geeft opbouwende feedback op het leerproces en -product van het kind- kan vanuit verschillende leerlijnen een lessencyclus ontwerpen- herkent en benoemt hoe vakgebiedoverstijgende kerndoelen (bijv. samenwerken, leren leren) worden gehanteerd in de praktijk- kan zijn inhoudelijke en didactische opvattingen verwoorden en daarbij gebruik maken van relevante, actuele theoretische en methodische inzichten Begeleiding bij de uitvoering van leeractiviteiten

	De student: - maakt gebruik van audiovisuele middelen en ICT - houdt tijdens de les overzicht over de gehele groep en houdt rekening met tempo- en niveauverschillen van individuele kinderen - kiest gevarieerde, op de kinderen afgestemde organisatievormen, leermiddelen en leermaterialen om leerdoelen en leeractiviteiten te ondersteunen en recht te doen aan de verschillende manieren van leren - kan tijdens de lesuitvoering flexibel inspelen op gebeurtenissen en zonodig kiezen voor een geheel andere wending Vaststellen van leerprestaties en geven van feedback De student: - evalueert de les wat betreft proces en product en past de hierop volgende onderwijsactiviteiten aan - signaleert m.b.v. observatie-instrumenten opvallende leerproblemen bij het kind - registreert de vorderingen van het kind, daarbij gebruikmakend van bijv. een registratieformulier uit de methode
Indicatoren bachelor-niveau	Leeractiviteiten afstemmen op de leerbehoefte De student: - ontwerpt op basis van de methodes die in de school worden gebruikt een periodeplan - stemt leerstof, instructie, werkvormen en begeleiding af op de interesse, het verschil in tempo, niveau, voorkennis en leerstijl in de groep - beschrijft (indien voor het vak relevant) van elk kind in zijn groep hoe het zich ontwikkelt op cognitief, creatief en motorisch gebied en bevordert hun ontwikkeling - kan zijn vakinhoudelijke en didactische opvattingen verantwoorden en ook hoe hij de groep of individuele kind heeft aangepakt. Daarbij maakt hij gebruik van relevante, actuele theoretische en methodische inzichten Begeleiding bij de uitvoering van leeractiviteiten De student: - zet bewust verschillende werkvormen, groepeeringsvormen en middelen in bij de uitvoering van zijn onderwijs, om recht te doen aan verschillende manieren van leren en kan dit verwoorden Vaststellen van leerprestaties en geven van feedback De student: - doet op basis van evaluatie en toetsing betrouwbare uitspraken over de kennis en vaardigheid van het kind - signaleert leerproblemen en kan beoordelen of en hoe hij deze problemen zelf kan aanpakken

SBL-competentie 4 Organisatorisch competent

De leraar primair onderwijs draagt zorg voor alle aspecten van klassenmanagement ten behoeve van zijn groep. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar organisatorisch competent zijn.

Een leraar die organisatorisch competent is,

- Plant en organiseert onderwijsactiviteiten
- Stuur taakgericht leren en werken
- Structureert de leersituatie

Indicatoren op verschillende niveaus

Indicatoren basis-niveau	Plannen en organiseren van onderwijsactiviteiten De student: - kan een activiteit inpassen in de planning van de groepsleerkracht- kan een efficiënte tijdsplanning maken en houdt zich tijdens de uitvoering van een activiteit aan deze planning Sturen van taakgericht leren en werken De student: - kan het kind duidelijk maken welke activiteiten hij van hen verwacht (bijv. d.m.v. een studiewijzer) en wat de organisatorische afspraken bij een opdracht zijn (opruimen, innemen van opdrachten enz.)- houdt overzicht over een deel van de ruimte (hoek, groepje) tijdens de uitvoering van een activiteit Structureren van de leersituatie De student: - zorgt ervoor dat de materialen voor de les klaarliggen- kan op een veilige en efficiënte manier een deel van het lokaal inrichten als een stimulerende speel-/leeromgeving en houdt daarbij rekening met de interesses van het kind
Indicatoren gevorderd niveau	Plannen en organiseren van onderwijsactiviteiten De student: - kan flexibel met zijn (tijds)planning omgaan en reageren op veranderingen door aanpassing van zijn werkwijze en/of doelstelling- zorgt ervoor dat weinig tijd verloren gaat met organisatorische maatregelen Sturen van taakgericht leren en werken De student: - overdenkt vooraf probleemsituaties en bereidt zich daarop voor- zorgt ervoor dat de kinderen- door hun leeractiviteit elkaar niet storen bij het leren- maakt afspraken over aanvullende opdrachten met kinderen die snel door de leeractiviteiten heen zijn- evalueert op gezette tijden met het kind de gang van zaken in de les (orde, ruimte, afspraken nakomen) Structureren van de leersituatie De student: - kan zijn lokaal en de overige ruimtes inrichten voor de verschillende leergebieden- zorgt ervoor dat overgangen soepel, snel en doelmatig verlopen- kan efficiënt en doelgericht wisselen van werk- en groepeeringsvormen- houdt overzicht over het gehele lokaal tijdens de uitvoering van een activiteit- kan leerling-gegevens registreren m.b.v. het leerlingvolgsysteem van de stageschool
Indicatoren bachelor-niveau	Plannen en organiseren van onderwijsactiviteiten De student: - heeft overzicht over verschillende taken van de leerkracht en kan bij conflicterende belangen prioriteiten stellen in de dag, week en jaarplanning- kan flexibel met zijn (tijds)planning omgaan en reageren op veranderingen door aanpassing van zijn werkwijze en/of doelstelling. De aanpassing leidt tot het alsnog behalen van (nieuw) gestelde doelen

	Sturen van taakgericht leren en werken De student: - maakt op een doelmatige manier gebruik van het leerlingvolgsysteem in de school en heeft een gemakkelijk toegankelijke administratie en registratie van het kind Structureren van de leersituatie De student: - kan bij incidenten onder vrijwel alle omstandigheden ordenend en regulerend optreden en het kind zodanig instrueren dat de situatie veilig blijft- kan zijn opvatting en zijn aanpak van klassenmanagement verantwoorden met behulp van relevante, actuele theoretische inzichten op dit gebied

SBL-competentie 5. Competent in het samenwerken met collega's

De leraar primair onderwijs moet ervoor zorgen dat zijn werk en dat van zijn collega's op school goed op elkaar zijn afgestemd. Hij moet ook bijdragen aan het goed functioneren van de schoolorganisatie. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar competent zijn in het samenwerken met collega's.

Een leraar die competent is in het samenwerken met zijn collega's, draagt bij aan

- Samenwerken en overleggen
- Collegiale consultatie en intervisie
- Ontwikkeling en verbetering van de school

Indicatoren op verschillende niveaus

Indicatoren basis-niveau	Samenwerken en overleggen De student: - heeft minimaal 2 dagen voorafgaande aan de stageactiviteiten overleg met de groepsleerkracht- informeert zich over het kind bij de groepsleerkracht t.b.v. onderwijsactiviteiten en het begeleiden van het kind- houdt zich aan gemaakte afspraken Collegiale consultatie en intervisie De student: - kan hulp vragen aan collega's en zich openstellen voor adviezen- is zelf aanspreekbaar- gaat bij een medestudent op bezoek om te leren van zijn of haar aanpak in de les- vraagt een medestudent zijn les te bezoeken met als doel feedback te krijgen Ontwikkeling en verbetering van de school De student: - maakt op een open en ontspannen manier contact met de collega's, met name tijdens de pauzes- praat met groepsleerkracht over beroepssituaties- kan op een respectvolle manier omgaan met collega's met verschillende opvattingen, overtuigingen en andere culturele achtergronden
Indicatoren gevorderd niveau	Samenwerken en overleggen De student: - informeert zich over het kind en andere onderwerpen in gesprek met collega's t.b.v. het afstemmen van onderwijsactiviteiten en begeleiden van het kind- werkt met collega's samen, bijv. bij het uitvoeren van deeltaken buiten de lesactiviteiten als sportdagen en vieringen Collegiale consultatie en intervisie De student: - kan successen en problemen met collega's delen- biedt eigen deskundigheid aan collega's aan (als tip)- moedigt zichzelf en anderen aan te zeggen wat men weet, voelt of denkt- vraagt een aantal collega's hoe zij aankijken tegen zijn functioneren en zijn bijdrage in het team Ontwikkeling en verbetering van de school De student: - woont vergaderingen bij- is op de hoogte van de schoolorganisatie en de schoolontwikkeling- kan in gesprek met de groepsleerkracht zijn eigen opvattingen en werkwijze op het gebied van samenwerken vastleggen in een persoonlijk werkconcept en reflecteert hierop
Indicatoren bachelor-niveau	Samenwerken en overleggen De student: - neemt deel aan leerlingbesprekingen, bouw- en teamoverleg, informeert zich goed over het kind en de onderwerpen die aan de orde komen en geeft een eigen onder-

	bouwde mening Collegiale consultatie en intervisie De student: - neemt deel aan intervisie e.d. om beter zicht te krijgen op het eigen functioneren - kan doelgericht een werkrelatie aangaan met collega's o.a. bij het verbeteren en vernieuwen van het onderwijs of de organisatie - houdt in zijn functioneren rekening met zijn collega's en met de belangen van de school Ontwikkeling en verbetering van de school De student: - laat collega's meedenken of hij zelf een kind zal helpen een probleem op te lossen, of dat ondersteuning noodzakelijk is - gaat op een constructieve manier om met collega's met verschillende opvattingen en overtuigingen en met andere culturele achtergronden - kan zijn opvattingen en werkwijze op het gebied van samenwerken met collega's en functioneren in een schoolorganisatie vastleggen in een persoonlijk werkconcept en verantwoorden. Hij gebruikt hierbij relevante, actuele theoretische inzichten op het gebied van samenwerken en intervisie.

SBL-competentie 6. Competent in het samenwerken met de omgeving

De leraar primair onderwijs moet contacten onderhouden met de ouders of verzorgers van de kinderen. Hij moet er ook voor zorgen dat zijn professionele handelen en dat van anderen buiten de school goed op elkaar zijn afgestemd. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar competent zijn in het samenwerken met de omgeving van de school.

Een leraar die competent is in het samenwerken met de omgeving, kan

- Samenwerken met ouders, begeleiders of hulpverlenende instanties
- Samenwerken met vervolgonderwijs, stage / leerbedrijven
- Participeren in de maatschappelijke omgeving van de school

Indicatoren op verschillende niveaus

Indicatoren basis-niveau	Samenwerken met ouders, begeleiders of hulpverlenende instanties De student: - spreekt ouders aan en is zelf aanspreekbaar (op het niveau van begroeten en een informeel praatje)- herkent en respecteert cultuurverschillen tussen school- en thuismilieu Samenwerken met vervolgonderwijs, stage / leerbedrijven Participeren in de maatschappelijke omgeving van de school
Indicatoren gevorderd niveau	Samenwerken met ouders, begeleiders of hulpverlenende instanties De student: - woont een gesprek bij tussen de leerkracht en ouders / verzorgers over de vorderingen van hun kind en diens welbevinden in de klas- integreert (met hulp van groepsleerkracht) informatie van ouders / verzorgers in zijn benadering van het kind- participeert in activiteiten waarbij ouders betrokken zijn en vraagt indien nodig hen om hulp bijv. bij buitenschoolse activiteiten- houdt in zijn handelen rekening met cultuurverschillen tussen school- en thuismilieu Samenwerken met vervolgonderwijs, stage / leerbedrijven De student: - woont een gesprek bij tussen een vertegenwoordiger van de school en een vertegenwoordiger van een andere instelling (peuterspeelzaal, onderwijsadviesdienst, schoolmaatschappelijke dienst, enz.) Participeren in de maatschappelijke omgeving van de school
Indicatoren bachelorniveau	Samenwerken met ouders, begeleiders of hulpverlenende instanties De student: - bereidt zich voor op een oudergesprek door o.a. een agenda op te stellen- weet hoe een gesprek geleid moet worden (doel, tijdsbewaking, procedures) en voert een gesprek met duidelijke afspraken als resultaat- kan op een open manier met ouders / verzorgers spreken over de vorderingen van hun kind en diens welbevinden in de school- kan aan ouders / verzorgers duidelijk maken wat zijn verantwoordelijkheden en mogelijkheden zijn t.a.v. het leren van het kind en diens welbevinden op school- legt een moeilijke boodschap zo uit aan ouders en leerlingen dat zij de consequenties hiervan begrijpen en accepteren- kan (met hulp van collega's) enigermate omgaan met emoties van ouders / verzorgers- integreert informatie van ouders / verzorgers en interne en externe deskundigen in zijn benadering van het kind / de leerling / de deelnemer- kan omgaan met cultuurverschillen tussen school- en thuismilieu en die (met hulp van collega's) overbruggen- kan, in overleg met collega's, contact leggen en onderhouden met deskundigen van buiten de school- kan met hulp van collega's eventuele hulpvragen voor externe deskundigen onder woorden brengen, de gesprekken daarmee voorbereiden en uitvoeren en diens hulp benutten bij de zorg voor het kind

	Samenwerken met vervolgonderwijs, stage / leerbedrijven De student: - is aanspreekbaar voor mensen en instellingen buiten de school die vanuit hun verantwoordelijkheid ook te maken hebben met het kind / de leerling / de deelnemer Participeren in de maatschappelijke omgeving van de school De student: - kan betrokken participeren in activiteiten vanuit de school met bijv. wijk of buurt- sluit in zijn handelen aan op recente ontwikkelingen op onderwijsgebied

SBL-competentie 7. Competent in reflectie en ontwikkeling

De leraar primair onderwijs moet zich voortdurend verder ontwikkelen en professionaliseren. Dat is zijn verantwoordelijkheid en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar primair onderwijs competent zijn in reflectie en ontwikkeling.

Een leraar die competent is in reflectie en ontwikkeling, is gericht op

- Reflectie
- Competentieontwikkeling
- Plannen, uitvoeren en evalueren van professionalisering

Indicatoren op verschillende niveaus

Indicatoren basis-niveau	Reflectie De student: - benoemt de werkwijze van de groepsleerkracht en wat hij ervan kan leren- evalueert zijn handelen, denken en voelen bij een onderwijsactiviteit door feedback te vragen van de groepsleerkracht en te reflecteren op zijn eigen handelen via de volgende stappen: terugblikken, bewustwording van essentiële aspecten, alternatieven ontwikkelen, een alternatief kiezen en die uitproberen.- kan zijn evaluatie en reflectie systematisch vastleggen in een eigen reflectieverslag.- gaat niet in de verdediging bij het krijgen van kritiek en vraagt eventueel om een toelichting- kan zijn sterke en zwakke kanten benoemen en leervragen formuleren- kan bepalen in welke mate zijn persoonlijke leerdoelen zijn bereikt Competentieontwikkeling De student: - verwoordt, op grond van ervaringen, zijn mening over de verschillende rollen van een groepsleerkracht en welke waarden en normen hier een rol in spelen- kan zijn mening over onderwijs en de motivatie voor het beroep formuleren- is zich bewust van zijn eigen leerstijl
Indicatoren halfgevoerd-erd-niveau	Reflectie De student: - evalueert en reflecteert doelgericht zijn functioneren binnen de stagegroep en vraagt feedback van kinderen, collega's enz. Competentieontwikkeling De student: - formuleert een eigen mening over de werkwijze van de groepsleerkracht en vormt een eigen stijl van lesgeven- houdt in zijn handelen rekening met zijn eigen leerstijl en ontwikkelt andere leerstijlen- verwoordt, op grond van ervaringen en kennis van onderwijsconcepten wat voor hem in het leraarschap belangrijk is en vanuit welke waarden en normen hij hier vorm aan geeft- kan de identiteit van de school en het schoolconcept benoemen en zijn eigen opvattingen over het onderwijs en het beroep er aan koppelen- kan (na de les en na een periode) zijn sterke en zwakke kanten benoemen, leervragen formuleren en een plan van aanpak opstellen en uitvoeren
Indicatoren bachelor-niveau	Reflectie De student: - onderzoekt kritisch zijn werk o.a. via systematische evaluatie, reflectie en feedback van kinderen, collega's enz. en verbetert op basis van de evaluatie zijn functioneren Competentieontwikkeling De student: - kan naar anderen duidelijk verwoorden wat voor hem in het leraarschap belangrijk is en vanuit welke waarden en normen en onderwijskundige opvattingen hij daar vorm aan geeft- kan zijn beroepsopvattingen en werkhouding relateren aan de identiteit van de school en de onderwijskundige opvattingen van school en team vertalen naar zijn persoonlijk werkconcept- kan ten aanzien van de verschillende aspecten van bekwaamheid zijn sterke en zwakke kanten en zijn leervragen benoemen en deze illustreren met voorbeelden en ervaringen in de verschillende kenmerkende situaties

- kan onder woorden brengen hoe hijzelf leert en gebruikt dit bij het planmatig werken aan de verschillende aspecten van zijn bekwaamheid
- kan zijn eigen activiteiten en plannen over professionele ontwikkeling verantwoorden, in relatie met het beleid van de school en tegen de achtergrond van actuele ontwikkelingen in onderwijs, wetenschap en samenleving

Plannen, uitvoeren en evalueren van professionalisering

De student:

- kan in het kader van onderzoek een bronnenstudie uitvoeren
- kan onder begeleiding in het kader van onderzoek heldere en onderzoekbare onderzoeksvragen formuleren
- kan onder begeleiding in het kader van onderzoek een onderzoeksplan opstellen
- kan onder begeleiding in het kader van onderzoek een methodologie kiezen en hanteren
- kan onder begeleiding in het kader van onderzoek onderzoeksinstrumenten hanteren
- kan onder begeleiding in het kader van onderzoek de verzamelde data analyseren en hypothesen beantwoorden
- kan in het kader van onderzoek een discussie opstellen n.a.v. de eigen keuzen in het onderzoek
- kan in het kader van onderzoek de resultaten van het onderzoek vertalen naar de praktijk
- kan onder begeleiding in het kader van onderzoek een onderzoeksrapport schrijven en publiceren of presenteren